

Sygn. akt II Ca 1717/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Śliwa

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2022 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ś.

przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Środzie Wielkopolskiej

z dnia 2 lipca 2021 r.

sygn. akt I C 684/20

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) **w punkcie 1. zasądzoną nim kwotę 13.991,25 zł obniża do 11.580,45 zł (jedenaście tysięcy pięćset osiemdziesiąt złotych czterdzieści pięć groszy), a kwotę 11.881,80 zł, od której zasądzono odsetki ustawowe za opóźnienie od 6 marca 2017 r. do dnia zapłaty obniża do 9.471 zł (dziewięć tysięcy czterysta siedemdziesiąt jeden złotych), oddalając powództwo o zapłatę 2.410,80 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od tej kwoty od 6 marca 2017 r. do dnia zapłaty,**

b) **w punkcie 4. kosztami procesu obciąża powoda w 19%, a pozwanego w 81% i z tego tytułu zasądza od pozwanego na rzecz powoda 3.610,41 zł (trzy tysiące sześćset dziesięć złotych czterdzieści jeden groszy);**

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 650 zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Agnieszka Śliwa

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym 28 października 2019 r. do Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu powód (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. wniósł o zasądzenie od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. 14.245,40 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty:

- 2.025,35 zł - od 8 lutego 2017 r. do dnia zapłaty,

- 11.881,80 zł - od 25 lutego 2017 r. do dnia zapłaty,

- 338,25 zł od 21 listopada 2017 r. do dnia zapłaty

oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych powiększonych o opłatę skarbową w kwocie 17 zł.

W dniu 27 listopada 2019 r. referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Poznań - Stare Miasto w Poznaniu w sprawie o sygn. XII GNc 7084/19 wydał nakaz zapłaty zgodny z żądaniem pozwu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Postanowieniem z 12 sierpnia 2020 r. sprawę przekazano do rozpoznania według właściwości Sądowi Rejonowemu w Środzie Wlkp.

Wyrokiem z 2 lipca 2021 r., wydanym w sprawie o sygn. akt I C 684/20, Sąd Rejonowy w Środzie Wlkp.:

1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda 13.991,25 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty:

- 1.771,20 zł od 6 marca 2017 r. do dnia zapłaty,

- 11.881,80 zł od 6 marca 2017 r. do dnia zapłaty,

- 338,25 zł od 21 listopada 2017 r. do dnia zapłaty,

2. w pozostałym zakresie powództwo oddalił,

3. zwrócił powodowi 261,27 zł tytułem nadpłaconej zaliczki na poczet kosztów opinii biegłego,

4. kosztami procesu obciążył w całości pozwanego i z tego tytułu zasądził od pozwanego na rzecz powoda 5.305,73 zł, w tym 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany, zaskarżając go w części, tj. co do punktu 1. w zakresie 2.410,80 zł oraz punktu 4. dotyczącego kosztów procesu.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono:

1. naruszenie przepisu prawa procesowego określonego w art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów poprzez dokonanie fragmentarycznej oraz sprzecznej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oceny materiału dowodowego, a w szczególności poprzez uznanie, że koszty wynajmu samochodu zastępczego po zakupie przez poszkodowaną auta, w ilości 14 dni są uzasadnione, chociaż poszkodowana dysponowała już nowym pojazdem,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego określonych w art. 361 § 1 i 2 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię, że zachodzi adekwatny związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy wydatkami powoda na koszty najmu pojazdu zastępczego po zakupie nowego auta przez poszkodowaną, tj. w ilości 14 dni najmu;

3. naruszenie przepisów określonych w art. 354 § 2, 362 k.c. i 826 § 1 k.c. nakładających na wierzyciela obowiązek zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów, w następstwie błędnego niezastosowania tych przepisów, co skutkowało przyjęciem przez Sąd, jakoby poniesione przez poszkodowanego wydatki z tytułu najmu pojazdu zastępczego były celowe i ekonomicznie uzasadnione, a nadto z ostrożności procesowej zarzucono:

4. naruszenie przepisu prawa materialnego określonego w art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy roszczenie powoda nie zasługuje na ochronę jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, gdyż powód wygenerował koszty najmu przekraczające wielokrotnie wartość pojazdu, co jest nieracjonalne i sprzeczne z zasadą lojalności stron przy wykonywaniu swoich praw.

Podnosząc powyższe zarzuty, apelujący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego orzeczenia w punkcie 1. poprzez zastąpienie wyrazów „kwotę 13.991,25 zł wyrazami „kwotę 11.580,45 zł”,
2. zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 4. poprzez orzeczenie o kosztach procesu zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, tj. ich stosunkowe rozdzielanie zgodnie z przepisem art. 100 zd. 1 k.p.c.,
3. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W **odpowiedzi na apelację** powód wniósł o jej oddalenie w całości oraz obciążenie pozwanego kosztami postępowania w II instancji, w tym zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy jako ponownie rozpoznający sprawę w granicach zaskarżenia, co do zasady podzielił poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne, dokonując jednak innej oceny w zakresie uzasadnionego czasu trwania najmu pojazdu zastępczego. W tym bowiem zakresie zarzuty apelacji okazały się trafne.

Przyjmuje się, że szkodą jest uszczerbek, jakiego doznała określona osoba w swych dobrach lub interesach. W efekcie owo naprawienie szkody ma zmierzać do odwrócenia w dobrach poszkodowanego skutków zdarzenia wyrządzającego mu szkodę i przywrócenia – w znaczeniu prawnym – stanu, jaki by istniał gdyby owo zdarzenie nie nastąpiło. Zgodnie z powszechnym w doktrynie i orzecznictwie poglądem, odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie III CZP 5/11, OSNC 2012 nr 3, poz. 28, str. 1). Sąd Najwyższy podkreślił, że utrata możliwości korzystania z pojazdu stanowi negatywne następstwo majątkowe, a wydatki, które służą ograniczeniu (wyłączeniu tego negatywnego następstwa) należy kwalifikować jako szkodę majątkową podlegającą naprawieniu w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej ubezpieczyciela wynikającej z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Podkreślono przy tym znaczenie dwóch kryteriów – celowości wydatków oraz ich ekonomicznego uzasadnienia.

Za wydatek niezbędny (celowy) należy uznać wydatek poniesiony na korzystanie z innego pojazdu w takim zakresie, w jakim poszkodowany korzystałby ze swojego środka lokomocji, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Wydatki ekonomicznie uzasadnione to wydatki na najem pojazdu zasadniczo o podobnej klasie do pojazdu uszkodzonego lub zniszczonego, poniesione w oparciu o stawki czynszu najmu, które obowiązują na danym rynku lokalnym (ceny rynkowe za tego typu usługi) i w czasie naprawy pojazdu mechanicznego lub do czasu nabycia nowego pojazdu.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy nie budzi wątpliwości, że z dwóch samochodów zastępczych poszkodowana M. P. – w ramach zawartych umów najmu z powodem – korzystała od dnia 12 października 2016 r. do dnia 19 grudnia 2016 r., a więc faktyczny okres najmu wyniósł 69 dni. Co jednak istotne, w trakcie trwania najmu pojazdu zastępczego, w dniu 4 grudnia 2016 r. poszkodowana zakupiła samochód marki S. (...) o numerze rejestracyjnym (...). Przy tym z zeznań M. P. wynika jednoznacznie, że nabyty przez nią samochód od razu nadawał się do jazdy i od razu go używała.

Tymczasem Sąd Rejonowy ocenił zeznań poszkodowanej w tej części jako niewiarygodne uznając, że dopiero w dniu 19 grudnia 2016 r. poszkodowana miała możliwość zwrotu wynajętego samochodu zastępczego i korzystania z nowego auta. Wniosek taki Sąd Rejonowy oparł na przypuszczeniu, że skoro M. P. kupiła samochód 4 grudnia 2016 r., a mimo to pojazd zastępczy używała jeszcze przez blisko dwa tygodnie, to musiała istnieć ku temu obiektywna przyczyna (jak chociażby konieczność naprawy nowego auta lub wykonania dodatkowego przeglądu). Stanowiska tego, jak słusznie zarzuca skarżący, nie można podzielić. Poszkodowana jednoznacznie wskazała w jakiej dacie nabyła nowy samochód, że był on jezdny i że od razu po zakupie z niego korzystała. Brak jest jakichkolwiek dowodów i ustalonych w sprawie faktów, z których wynikałoby, że uzasadnione było, mimo zakupu nowego pojazdu, korzystanie przez nią nadal z pojazdu zastępczego najmowanego od powoda. Sąd Rejonowy swój wywód w tym zakresie oparł wyłącznie na przypuszczeniach. Wyprowadził zatem błędne wnioski ze zgromadzonych w sprawie dowodów i nieprawidłowo przyjął, że mimo zakupu nowego samochodu stosunek najmu był uzasadniony do dnia 19 grudnia 2016 r.

Podkreślić w tym miejscu należy, że na poszkodowanym ciąży obowiązek minimalizacji szkody rozumiany jako zapobieżenie, w miarę możliwości, zwiększeniu się jej rozmiaru (art. 362 k.c., art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych). W omawianym przypadku o wywiązaniu się przez poszkodowaną z tego obowiązku w okresie wskazanym w apelacji, tj. od 6 do 19 grudnia 2016 r. nie może być mowy, skoro nabywszy 4 grudnia 2019 r. nowy, jezdny pojazd, w dalszym ciągu pozostawała w posiadaniu pojazdu zastępczego, zwracając go dopiero 19 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy wyjaśnia przy tym, że najpóźniej następnego dnia po zakupie nowego auta, tj. 5 grudnia 2016 r. poszkodowana powinna była zwrócić powodowi pojazd zastępczy, stąd pozostały okres najmu od 6 do 19 grudnia 2016 r. należało uznać za nieuzasadniony.

Biorąc zatem pod uwagę, że bezsporna obecnie stawka dobowa za najem pojazdu wynosiła 140 zł netto (172,20 zł brutto), to przy uwzględnieniu, że najem powinien trwać do 5 grudnia 2016 r., zasądzoną z tego tytułu kwotę należało obniżyć o 2.410,80 zł.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił punkt 1. zaskarżonego wyroku w ten sposób, że zasądzoną nim kwotę 13.991,25 zł obniżył do 11.580,45 zł, a kwotę 11.881,80 zł, od której zasądzono odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 6 marca 2017 r. do dnia zapłaty obniżył do 9.471 zł, oddalając powództwo o zapłatę 2.410,80 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od tej kwoty od dnia 6 marca 2017 r. do dnia zapłaty.

Konsekwencją tego rozstrzygnięcia była zmiana zaskarżonego wyroku w zakresie kosztów procesu w I instancji. Orzeczono o nich zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 100 zd. 1 k.p.c., mając na względzie, że powód przegrał niniejszą sprawę w 19%, a pozwany w 81%. Na koszty poniesione przez powoda złożyły się: opłata od pozwu – 750 zł, opłata skarbowa od pełnomocnictwa – 17 zł, wynagrodzenie pełnomocnika – 3.600 zł ustalone na podstawie § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, koszty biegłego sądowego pokryte z zaliczki uiszczonej przez powoda – 785,57 zł oraz 153,16 zł, co daje łącznie 5.305,73 zł. Natomiast na koszty pozwanego złożyły się: opłata skarbowa od pełnomocnictwa – 17 zł i wynagrodzenie pełnomocnika – 3.600 zł ustalone na podstawie § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, co daje 3.617 zł. Łączna wysokość kosztów postępowania przed Sądem I instancji wyniosła zatem 8.922,73 zł, z czego powód powinien pokryć kwotę 1.695,32 zł, a pozwany 7.227,41 zł. Oznacza to, że pozwany na rzecz powoda winien zwrócić 3.610,41 zł (5.305,73 zł – 1.695,32 zł).

O kosztach postępowania apelacyjnego, mając na uwadze, że apelacja została uwzględniona w całości, orzeczono na podstawie art. 98§1 w zw. z art. 391§1 k.p.c., obciążając nimi powoda. Na koszty poniesione przez pozwanego złożyły się: opłata od apelacji – 200 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika – 450 zł ustalone na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Agnieszka Śliwa